

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/167431,Po-11-latach-odnaleziono-kolejne-szczatki-na-poligonie-Brus-w-Lodzi.html>
03.05.2024, 07:43

Po 11 latach odnaleziono kolejne szczątki na poligonie Brus w Łodzi

Po sześciu tygodniach dobiegł końca III etap prac poszukiwawczych na terenie dawnego poligonu Brus w Łodzi. Celem badań było odnalezienie grobów ofiar terroru niemieckiego i komunistycznego - w szczególności Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca” i siedmiu innych żołnierzy Konspiracyjnego Wojska Polskiego straconych na mocy wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi w dn. 19 lutego 1947 r.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN

Prace poszukiwawcze na Brusie
Prace poszukiwawcze na Brusie
Prace poszukiwawcze na Brusie
Prace poszukiwawcze na Brusie

Prace poszukiwawcze na Brusie

Prace poszukiwawcze na łódzkim Brusie zapoczątkowali archeolodzy z Uniwersytetu Łódzkiego, którzy w latach 2008-2016 przebadali część terenu dawnego poligonu. W ich wyniku na przebadanej części odnaleziono szczątki 113 osób.

W ubiegłym roku w ramach współpracy IPN z Instytutem Archeologii UŁ oraz Miastem Łódź prace na poligonie wznowiono. Wówczas nie udało się jednak odnaleźć żadnych mogił.

Pracownicy Biura Poszukiwań i Identyfikacji pozyskali z Centralnego Archiwum Wojskowego zdjęcia lotnicze poligonu z różnych okresów Polski Ludowej. Udało się również ściągnąć z archiwum amerykańskiego zdjęcia tego obszaru z 1942 r. Na ich podstawie wytypowano zupełnie nowy obszar badawczy, znajdujący się z przodu strzelnicy do broni długiej. Sporządzony został szczegółowy zarys obwałowań strzelnicy (stan na 1949 r.) na podkładzie ortofotomapy z 2021 r. Przy pomocy specjalnego odbiornika GPS uchwycono punkty skrajne następujących obiektów: dwa kulochwyty strzelnicy do broni krótkiej, budynek przy strzelnicy do broni krótkiej, główny budynek strzelnicy, droga dojazdowa do głównego budynku strzelnicy.

Dzięki temu dokładnie został wyznaczony obszar do przebadania archeologicznego, który pasuje do zeznań nieżyjącego już prokuratora wojskowego Henryka Szweda, obecnego przy egzekucji kpt. Stanisława Sojczyńskiego „Warszyca” i siedmiu innych żołnierzy. Przesłuchany w 1993 r. prokurator potwierdził, że był obecny przy egzekucji "Warszyca". We wskazanym wówczas przez niego miejscu, nic nie odnaleziono. Henryk Szwed kierował się lokalizacją obiektów, które wybudowane zostały dopiero w latach 60. Teren strzelnicy został diametralnie przebudowany właśnie na przełomie lat 60. i 70., co mocno zatarało ślady tej komunistycznej zbrodni. Dzięki powojennym zdjęciom lotniczym pracownikom IPN udało się jednak odtworzyć właściwe ukształtowanie tego terenu, odpowiadające momentowi egzekucji z 19 lutego 1947 r.

Podczas tegorocznych badań przebadano rozległy teren o powierzchni blisko 52 arów. W ich wyniku odnaleziono niepełny szkielet należący do jednej osoby. Szczątki nie znajdowały się w układzie anatomicznym, lecz były wtórnie przemieszane. Prawdopodobnie natrafiono na nie podczas przebudowy strzelnicy w latach 60. i 70. – grób został zniszczony, a ziemia z niego wraz ze szczątkami posłużyła do usypania jednego z wałów strzelnicy do broni długiej. Szczątki poddane zostały oględzinom antropologicznym, podczas których pobrano materiał kostny do dalszych badań genetycznych.